

**Membru corespondent al AȘM
Anatol CIOBANU
la 80 de ani**

(n. 14 mai 1934, com. Ruseni, azi r-nul Edineț)

Lingvist, domeniul științific: gramatica limbii române, lingvistică generală (contrastivă) și sociolingvistică.

Doctor habilitat în filologie (1973), profesor universitar (1976). Membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (1992).

Figură proeminentă a vieții noastre culturale, reprezentant de seamă al lingvisticii românești actuale, cu o deosebită autoritate științifică atât în țară, cât și peste hotare, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei Anatol Ciobanu, profesor universitar, șef de catedră pe parcursul multor decenii la Facultatea de Litere a Universității de Stat, împlinește vârsta de 80 de ani.

Anatol Ciobanu și-a început activitatea științifică și didactică luând doctoratul la Alma mater. Studiile de postdoctorat, urmate la Universitatea de Stat „M. V. Lomonosov” din Moscova, au exercitat o influență decisivă asupra orientării și formării științifice a tânărului cercetător. În termenele stabilite, în 1973, a susținut teza de doctor habilitat în filologie, în 1976 i se conferă titlul de profesor universitar, iar în 1992 a fost ales membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei la specialitatea *Gramatica limbii române, lingvistică generală (contrastivă) și sociolingvistică*.

S-a impus, încă de la începutul carierei sale, ca un eminent cercetător în domeniul filologiei și al lingvisticii romanice. Amplitudinea intereselor profesorului A. Ciobanu este foarte mare – de la probleme de cultură a vorbirii până la cele de lingvistică generală, dar cel mai îndrăgit și, bineînțeles, mai profund și mai fructuos investigat domeniu rămâne totuși gramatica, în special sintaxa. De o deosebită atenție s-au bucurat propoziția și fraza cu diversele

lor aspecte semantico-funcționale și structurale, verbele semicopulative, principiul logico-semantic și cel funcțional în sintaxă, analizele contrastive originale la nivelul propoziției (pe material românesc, francez, rus), problema normei limbii literare, principiile de bază ale punctuației românești, sintaxa transformațională la nivelul propoziției și al frazei etc.

Și dacă astăzi putem spune că limba română este limba noastră oficială, e bine să se știe că pentru această cauză a luptat – anume a luptat – ca un adevărat ostaș al neamului și profesorul A. Ciobanu. A luptat publicând o serie de articole și studii, prin care a demască falsul tezelor imperial-comuniste privind virtuțile așa-zisului bilingvism armonios, a luptat prin emisiuni la radio și televiziune, a luptat explicând oamenilor de la orașe și de la sate în cadrul unor adunări și mitinguri ce pericol ne paște, dacă vom rata șansa pe care ne-o oferă istoria de a ne regăsi pe noi înșine. Putem spune cu justificată mândrie că, printre lingviștii entuziaști care au contribuit cu adevărat la formarea și punerea în mișcare a acelor interminabile coloane de demonstrații care veneau, la 30-31 august 1989, din cele patru părți ale Moldovei spre Piața Marii Adunări Naționale, s-a aflat și temerarul, neobositul Anatol Ciobanu.

Pentru deosebitele sale merite științifice, membrul corespondent Anatol Ciobanu este distins cu Premiul de Stat al Republicii Moldova.

Îndelunga activitate didactică și științifică a profesorului Anatol Ciobanu s-a desfășurat multilateral, într-un larg domeniu de preocupări. În lucrările Domniei Sale sunt cuprinse aproape toate ramurile lingvisticii și filologiei, pronunțându-se asupra unora dintre cele mai de seamă probleme ale disciplinei filologice, acordând însă o predilecție deosebită gramaticii și în special sintaxei. În studiile sale de gramatică se pune constant accentul pe funcție și, numai după aceasta, pe structurile gramaticale prin care se realizează, informativ-comunicativ, unitățile sintactice. Tratatetele de gramatică ale profesorului A. Ciobanu conțin, pe lângă sincronie, și preocupări diacronice, fără ca aceste două puncte de vedere să fie vreodată suprapuse.

Meritul savantului A. Ciobanu (și al discipolilor săi) constă, de asemenea, în efectuarea unor completări și observații teoretico-aplicative în domeniul sintaxei și semanticii. Ideile sale în sintaxa limbii se caracterizează printr-o impresionantă putere de convingere. Viziunea lingvistică este umanistă și profund originală. Beneficiind de o pregătire teoretică multilaterală, Domnia Sa a fundamentat un sistem coerent de concepte lingvistice, logico-semantice și funcționaliste, pe care le-a îmbogățit și nuanțat în continuu, din dorința constantă de a le face cât mai

adevate obiectului de studiu – gramaticii, în special sintaxei.

Rezultatele obținute sunt reflectate în peste 600 de studii științifice, note, recenzii, articole pentru enciclopedii, rezumate etc. Dintre cele mai reprezentative fac parte lucrările: *Părțile principale ale propoziției* (1969); *Probleme dificile de gramatică* (1969); *Să scriem și să vorbim corect* (1970); *Синтаксис полусвязочных глаголов* (în 2 vol., 1976, 1978); *Sintaxa propoziției* (1976); *Sintaxa frazei* (1984); *Sintaxa și semantica (Studiu de lingvistică generală)* (1987); *Sintaxa* (1987, în colab. și red.); *Limba maternă și cultivarea ei* (1988); *Sintaxa practică (Cu elemente de analiză transformațională)* (1991); *Limba latină: Manual pentru cl. a X-a* (1995, în colab.); *Lingua latina* (1996, în colab.); *Limba latină: Manual pentru cl. a XI-a* (1999, în colab.); *Punctuația limbii române* (2000); *Mic dicționar latin-român de expresii consacrate* (2002, în colab.); *Limba latină: Manual pentru cl. a XII-a* (2005, în colab.); *Antologie filologică* (2005, alc. și coautor).

În lucrările savantului regăsim rădăcinile cele mai simple, dar subtile, ale gândirii științifice, de lingvist care, la Chișinău, reprezintă o școală de prestigiu, o școală ce provine din cele mai bune izvoare ale lingvisticii – Lingvistica Funcțională de la Praga. Contribuția profesorului A. Ciobanu constă în faptul că a implementat, sub aspect metodologic, ideile structuralist-funcționaliste la Chișinău; idei prin care se impune necesitatea delimitării în lingvistică a aspectului diacronic (dinamic) și sincron (static), imprimându-le, astfel, caracter definit de concepție lingvistică. Profesorul Anatol Ciobanu a format o adevărată școală de cercetători care numără 39 de doctori și doctori habilitați, pe care îi sprijină în toate împrejurările și a căror activitate o îndrumază cu discreție și competență.

Prin întinsa și rodnică sa activitate didactică, membrul corespondent Anatol Ciobanu a contribuit la ridicarea nivelului de predare a disciplinelor filologice în învățământul nostru superior. Știind să inspire nobila pasiune a cercetării științifice, a împărtășit bogatele sale cunoștințe unor nenumărate generații de studenți care l-au iubit și admirat.

Grație gradului înalt de pregătire profesională, a fost invitat să prezinte prelegeri la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Universitatea de Stat „M. V. Lomonosov” din Moscova, Institutul de Limbi Străine din Minsk, Universitatea Provence-Marseille-1 (Franța), Universitatea de Stat din Cernăuți ș.a.

Trăiască profesorul Anatol Ciobanu spre onoarea culturii românești!

Academician Gheorghe Duca